

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

ZINĀTNISKIE RAKSTI

6

XXVI

PROCEEDINGS

OF THE NATIONAL LIBRARY OF LATVIA

6

(XXVI)

Latvian terminology in a centenary

RĪGA 2020

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

ZINĀTNISKIE RAKSTI

6

(XXVI)

Latviešu terminoloģija simts gados

RĪGA 2020

UDK / UDC 811.174'373(062)
La805

LNB Zinātnisko rakstu galvenais redaktors / *Editor-in-Chief of Proceedings of the NLL*
Andris Vilks

Atbildīgais redaktors / *Managing editor*
Māris Baltiņš

Redakcijas kolēģija / *Editorial board*

Juris Baldunčiks, Pauls Daija, Vija Daukšte, Jana Dreimane, Māra Grudule, Zaiga Ikere, Jānis Kalnačs,
Ināra Klekere, Kaspars Kļaviņš, Mārtiņš Mintauris, Andrejs Vasiļjevs, Viesturs Zanders (Latvija / *Latvia*)

Detlefs Henings *Detlef Henning* (Vācija / *Germany*)

Doms Kauns *Domas Kaunas* (Lietuva / *Lithuania*)

Jānis Krēsliņš (Zviedrija / *Sweden*)

Aile Meldre *Aile Möldre* (Igaunija / *Estonia*)

Andrejs Plakans (Amerikas Savienotās Valstis / *United States of America*)

Pāvels Štolls *Pavel Štoll* (Čehija / *Czech Republic*)

Atbildīgā sekretāre / *Responsible secretary*
Inese Kazāka

Literārā redaktore (latviešu valoda) / *Copy editor (Latvian)*
Agita Kazakeviča

Tulkojumi angļu valodā / *English translation*
Juris Beņķis

Mākslinieks / *Layout artist*
Verners Timoško

Iespiests / *Printed by*
IBC Print Baltic

Rekomendēts izdošanai ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas Zinātniskās padomes 2020. gada 7. jūlija sēdes lēmumu (protokols Nr. 3/2020) / *The compilation of articles has been published pursuant to Decision No 3/2020 taken by the Research Committee of the National Library of Latvia on 07.07.2020.*

Izdevuma atbalstītāji / *This issue is supported by:* Valsts pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projekts “Dokumentārā mantojuma izpētes nozīme, veidojot sinerģijas starp pētniecību un sabiedrību” (VPP-IZM-2018/1-0022) / *National research programme’s “Latvia’s Heritage and Future Challenges for the Sustainability of the State” project “The Significance of Documentary Heritage in Creating Synergies between Research and Society” (No VPP-IZM-2018/1-0022)* / Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija / *Terminology Commission of the Latvian Academy of Sciences*

 ISSN 2661-5134 ISSN 1691-5941

© Latvijas Nacionālā bibliotēka un autori / *National Library of Latvia and the authors, 2020*
Krājumā ievietotie zinātniskie raksti ir anonīmi recenzēti / *Articles appearing in this collection are peer-reviewed*
Pārpublicēšanas gadījumā nepieciešama Latvijas Nacionālās bibliotēkas atļauja / *No part of this publication may be reproduced without the permission of the National Library of Latvia*

Saturs / Content

7	Priekšvārds
12	<i>Preface</i>
	JURIS BALDUNČIKS
18	Vispārīgā (tradicionālā) terminoloģijas teorija un tās mūsdienu kritika
34	<i>General (traditional) theory of terminology and its recent criticism</i>
	MĀRIS BALTIŅŠ
35	Terminoloģijas teorija un prakse Latvijā kopš 19. gadsimta vidus
54	<i>Theory and practice of terminology in Latvia since the middle of the 19th century</i>
	KRISTIĀNA ĀBELE
55	No skunstes māldera par gleznotāju: tēlotājas mākslas pamatterminu attīstība latviešu valodā 19. gadsimta otrajā pusē
73	<i>From skunstes mālderis to gleznotājs: the evolution of fundamental Latvian fine-arts vocabulary in the second half of the 19th century</i>
	REGĪNA KVAŠĪTE
74	Pirmās Terminoloģijas komisijas Latvijā un Lietuvā
92	<i>The first Terminology Commissions in Latvia and Lithuania</i>
	ANSIS ATAOLS BĒRZIŅŠ
93	Latgaliešu terminoloģijas izstrāde
116	<i>Development of Latgalian Terminology</i>
	VIESTURS ŠULCS
117	Nacionālā botāniskā nomenklatūra: mantojums, problēmas un perspektīva
130	<i>National Botanical Nomenclature: Heritage, Issues and Prospects</i>
	ANDREJS VEISBERGS
131	Frazeoloģijas jēdzienu un terminu mokrā augsme
150	<i>The torturous development of the notions and terms of phraseology in Latvian</i>

MĀRA JĒKABSONE

- 151 Bibliotēku nozares terminoloģija padomju periodā (1946–1990) – attīstība
vai apspiestība
- 178 *Library sector terminology during the Soviet period (1946–1990) –
development or oppression*

INĀRA KLEKERE

- 179 Profesionālās valodas un terminoloģijas problemātika LPSR Zinātņu
akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas Grāmatniecības vēstures komisijas
darbībā (1966–1990)
- 188 *Problems in Professional Language and Terminology in the Activities of
the Book History Commission of the Fundamental Library of the Academy of
Sciences of the Latvian SSR (1966–1990)*

DAINA GAVARE

- 189 Tenu Karmas (1924–2014) personība un devums terminoloģijas attīstībā,
latviešu, lībiešu un igauņu valodas sakaru pētniecībā un popularizēšanā
- 207 *Personality of Tenu Karma (1924–2014) and his contribution to
the development of terminology and to Latvian-Liiv-Estonian research*

ANITA HELVIGA

- 208 Par kādu folkloristikas terminu resursu laikmeta un nozares kontekstā:
Latviešu valodas Terminoloģijas komisijas 8. biļetena (1950) materiāls
- 224 *Content of the Latvian Language Terminology Commission's 8th Bulletin
(1950) in the Contexts of Epoch and Field*

JURIS GUNĀRS POMMERS

- 225 Par terminu tulkošanu
- 231 *On the translation of terms*

- 232 Autori
- 232 *Authors*